

ΑΠΟΨΗ

Το «λοιπό προσωπικό» στα πανεπιστήμια

ΤΟΥ ΜΑΝΟΛΗ ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ*

Στο τέλος του καλοκαιριού, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα βρέθηκαν αντιμέτωπα με έναν νέο νόμο, παρά την αντίθεση της συντριπτικής πλειοψηφίας της πανεπιστημιακής κοινότητας. Βέβαια, έχουν γραφτεί πολλές και αντικρουόμενες απόψεις για τον νέο νόμο, το νέο σχήμα διοίκησης των πανεπιστημίων, τα προβλήματα των ΔΕΠ (καθηγητών), τις μεταβατικές διατάξεις, αλλά δεν έχει δοθεί επαρκής δημοσιότητα για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλοι οι εργαζόμενοι, πλην καθηγητών, που ο νέος νόμος πλαισίωσε τους ομαδοποιεί σε ένα υπερσύνολο ως «λοιπό προσωπικό». Ακόμα και οι αριστερές παρατάξεις στην ΠΟΣΔΕΠ στην κριτική τους για τον νόμο περιορίζονται στον ρόλο των καθηγητών, τον νέο τρόπο διοίκησης στην απορρύθμιση των σπουδών αλλά αγνοούν το λοιπό προσωπικό. Για παράδειγμα, στις συχνές αναφορές για το «υπό διορισμό» προσωπικό των πανεπιστημίων οι αναφορές περιορίζονται στα αδιόριστα μέλη ΔΕΠ. Αγνοούν ή ξεχνούν ότι υπάρχουν αρκετά εκλεγμένα μέλη ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ «υπό διορισμό».

Το «λοιπό προσωπικό» περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες:
 ■ Ειδικό & Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ).
 ■ Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ).
 ■ Διοικητικούς υπάλληλους.

Παρ' όλο που δεν δηλώνω αρμόδιος και εκπρόσωπος όλων των φορέων, βλέποντας τη νέα πραγματικότητα που σιγά σιγά διαμορφώνεται θεωρώ σκόπιμο να αναφέρω τα εξής:

1. Οι φορείς που εμπεριέχονται στο λοιπό προσωπικό, παρά τις σημαντικές διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ τους, αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα:

Αποτελούν ίσως ως σύνολο τη χαμηλότερα αμειβομένη κατηγορία προσωπικού της δημόσιας διοίκησης.

Οι μειώσεις πιστώσεων του Π.Δ. 407/80 και η συνεχής μείωση της χρηματοδότησης δημιουργούν ένα πιο πιεστικό περιβάλλον εργασίας με πιέσεις για κάλυψη των κενών.

Φαίνεται να αντιμετωπίζουν πολύ πιεστικά και έντονα την εργασιακή εφεδρεία, όντας ο «αδύναμος κρίκος» των εργαζομένων στα πανεπιστήμια.

2. Κατά την πορεία διαμόρφωσης και ψήφισης του νόμου, όλες αυτές οι ετερόκλητες κατηγορίες προσωπικού αντιμετωπίστηκαν από τον νομοθέτη ενιαία. Πιο συγκεκριμένα:

■ Στο κείμενο διαβούλευσης υπήρξε μια απλή νύξη στο λοιπό προσωπικό που προκάλεσε τις έντονες αντιρρήσεις όλων μας.

■ Οι συναντήσεις των συνδικαλιστικών ηγεσιών περιορίζονταν κυρίως σε ενημέρωση από τον αρμόδιο ειδικό γραμματέα, τον υφυπουργό και όχι την υπουργό.

■ Τα άρθρα του νόμου που αφορούν το λοιπό προσωπικό φαίνεται να συντάχθηκαν με μεγάλη προχειρότητα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα, η α-

ντιμετώπιση της διάσπασης ή μη του φορέα ΕΕΔΙΠ και οι εντάξεις ΙΔΑΧ και ΕΤΕΠ στο ΕΕΔΙΠ. Άλλα ίσχυαν στο προσχέδιο που διέρρευσε, τα ακριβώς αντίθετα υπήρχαν στο σχέδιο νόμου που πήγε στη Βουλή.

3. Ο περιορισμός της εκπροσώπησης των φορέων ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικών υπαλλήλων μόνο στο Συμβούλιο Διοίκησης και στη Σύγκλητο αποτελούν οπισθοδρόμηση στη δεκαετία του 1970. Παράλληλα, μαζί με την κατάργηση της συμμετοχής μας στα εκλεκτορικά σώματα των οργάνων διοίκησης, οι ρυθμίσεις αυτές οδηγούν σε συρρίκνωση της δημοκρατικής λειτουργίας μέσα στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και είναι πιθανά αντισυνταγματικές. Έτσι, στη νέα πραγματικότητα θα βρεθούμε αντιμέτωποι με ένα συγκεντρωτικό σύστημα διοίκησης και πιθανά, θα εξαρτιόμαστε πλήρως από ένα μονομελές διορισμένο όργανο, τον κοσμήτορα, με τεράστιες επιπτώσεις ιδιαίτερα στα μέλη του «αδύναμου» λοιπού προσωπικού.

4. Στις μεταβατικές διατάξεις, ιδιαίτερα για το «λοιπό προσωπικό», κυριαρχεί η προχειρότητα και σημειώνονται ελλείψεις και ασάφειες: Έτσι, έχουμε ασαφή διατύπωση για την αυτοδίκαιη ένταξη των ήδη υπηρετούντων μελών ΕΕΔΙΠ (και ΕΤΕΠ) στους νέους φορείς και προβλήματα με το μη μόνιμο προσωπικό και τις κρίσεις για τη μονιμοποίηση.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τον φορέα ΕΕΔΙΠ, που εκπροσωπώ, σχετικά με τον Ν. 4009/2011, έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

■ Η διάσπαση του φορέα ΕΕΔΙΠ σε ΕΕΠ και ΕΔΠ δεν εξυπηρετεί σε κανένα επίπεδο την καλύτερη οργάνωση και εκτέλεση των διδακτικών και ακαδημαϊκών λειτουργιών. Στη Βουλή, κατά την ψήφιση του νομοσχεδίου, βουλευτές από το σύνολο των κομμάτων κατέθεσαν την αντίθεσή τους στον διαχωρισμό του φορέα ΕΕΔΙΠ.

■ Σε μια πρώτη ανάγνωση του νόμου, κάποιος ισχυρίζεται ότι ενισχύεται ο ρόλος των νέων φορέων ΕΕΠ και ΕΔΠ στην εκπαιδευτική λειτουργία των ιδρυμάτων. Ωστόσο, μάλλον αυτό φαίνεται να εξυπηρετεί την ανάγκη για φτηνό εκπαιδευτικό προσωπικό με ακαδημαϊκά προσόντα, χωρίς όμως καμία ακαδημαϊκή αρμοδιότητα.

Γι' αυτό, αγωνιώντας για το μέλλον και την κατεύθυνση της οποίας μεταρρύθμισης της ανώτατης εκπαίδευσης:

■ Ενώνουμε τη φωνή μας με όλες τις άλλες συντεταγμένες δυνάμεις του χώρου της εκπαίδευσης που εκφράζουν τεκμηριωμένες ανησυχίες για το τι σηματοδοτεί αυτή η πολιτική της κυβέρνησης.

■ Καλούμε τις πρωτανικές Αρχές των ελληνικών πανεπιστημίων να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες που απαιτούνται για την προβολή του νόμου στα αρμόδια δικαστήρια.

*Πρόεδρος Πανελληνίας Ομοσπονδίας Συλλόγων Ειδικού & Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού ΑΕΙ (ΠΟΣΕΕΔΙΠ ΑΕΙ)

Τα... σκονάκια

• **Με αφορμή** την ετήσια έκθεση, με την οποία είχαμε ασχοληθεί πρόσφατα, επισημάνουμε τις σαφείς αιχμές που άφηνε προς το υπουργείο ο πρόεδρος της ανεξάρτητης Αρχής για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Η παραίτηση του προέδρου της ΑΔΠ, κ. Αμούργη, υπό μία έννοια δεν εκπλήσσει. Ο διάδοχος θα έχει δύσκολο έργο, ιδιαίτερα με τις τωρινές συνθήκες.

• **Ο πέλεκυς** του μισθολογίου είναι βαρύς και για

τους εκπαιδευτικούς, δεν γνωρίζουμε εάν θα υπάρξουν «ξεπάγωμα» και δυναμικές αντιδράσεις με συμμετοχή της βόσας. Κάποτε, σε ανάλογες περιστάσεις, υπήρχε ένα «ταμείο αλληλεγγύης» μεταξύ των συναδέλφων. Τώρα το ταμείο είναι γενικότερα μείον.

• **Το τελευταίο** διάστημα, ο γενικός γραμματέας του υπουργείου, κ. Κουλαϊδής, είχε σειρά επαφών, στη διάρκεια των οποίων «ανακοίνωσε» τους συνομιλητές του την πρόθεσή του να είναι υποψήφιος πρύτανης στις επόμενες εκλογές που θα πραγματοποιηθούν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

με βάση τα ισχύοντα στον νέο νόμο. Μας αιφνιδίασε, καθώς αναμέναμε ότι στόχος του ήταν η πρυτανεία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

• **Αρκετά** έχουν ειπωθεί μέχρι τη στιγμή που γράφονταν αυτές οι γραμμές για το κείμενο των τριών υπουργών που προκάλεσε αίσθηση. Το γιατί δεν το καταλάβαμε, τέλος πάντων αν βάλει κάποιος -με την προϋπόθεση ότι γνωρίζει, εννοείται, τους αντίστοιχους τομείς- τα λεγόμενα και τα πεπραγμένα στο κάθε υπουργείο των τριών, το κείμενο εύκολα γίνεται φύλλο και φτερό, πέρα από τα αυτονόητα.

Έρχεται το U-Multirank

Ευρωσύστημα κατάταξης πανεπιστημίων

Το 2013 τα πρώτα αποτελέσματα

Ο σοβαρός αντίκτυπος σε σπουδαστές, φορείς και ιδρύματα, τα οποία βιώνουν ένα ιδιότυπο «άγχος» εν αναμονή των ετήσιων διεθνών κατατάξεων των πανεπιστημίων, οδηγούν την Κομισιόν στη διαμόρφωση και υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού συστήματος ταξινόμησης.

ΤΟΥ ΦΑΝΗ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Υιοθετώντας την πολύπλευρη επιστημονική κριτική που έχει ασκηθεί για τις κατατάξεις αυτές και συνοψίζονται στο «μονοδιάστατο» της προσέγγισης ή στη «σαλαμοποίηση» με λιγότερο ευγενικό χαρακτηρισμό, το ευρωπαϊκό σύστημα U-Multirank φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα έγκυρο, πολυδιάστατο και πιο «δημοκρατικό» αντίβαρο.

Έχοντας ως αρχή το ότι «δεν μπορούμε να συγκρίνουμε μήλα με πορτοκάλια», το νέο σύστημα ταξινόμησης, τα πρώτα αποτελέσματα του οποίου θα παρουσιαστούν μέσα στο 2013, αρθρώνεται πάνω σε πέντε άξονες, τον καθένα εκ των οποίων πλαισιώνουν επιμέρους δείκτες. Κομβική πτυχή στο σύστημα αφορά το πώς τα ίδια τα ιδρύματα/τμήματα αναλαμβάνονται την αποστολή τους, τους στόχους και τη στρατηγική για την επίτευξή τους.

Πριν από λίγες ημέρες, ο πρόεδρος της ΠΟΣΔΕΠ, κ. Σταυραράκης, εξέδωσε μια ανακοίνωση, στην οποία απέδωσε τα εύσημα -και ορθώς έπραξε- στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, επειδή το ίδρυμα της Μεγαλονήσου βρίσκεται μέσα στα 300 της ετήσιας κατάταξης των «Times», μια αναμφισβήτητη επιτυχία. Ο πρόεδρος της ΠΟΣΔΕΠ δεν παραλείπει να επισημάνει τις κριτικές που έχουν διατυπωθεί για τις ταξινομήσεις αυτές, όμως ουδέν αναφέρει για την εναλλακτική πρόταση της Κομισιόν που επιχειρεί να εφαρμόσει ένα διαφορετικό μοντέλο με επιστημονική εγκυρότητα και

“
Το Πανεπιστήμιο Κρήτης βρίσκεται μέσα στα κορυφαία 300 της παγκόσμιας ετήσιας κατάταξης των «Times».

διεθνή εμβέλεια. Η πρωτοβουλία της Επιτροπής εντάχθηκε στην ατζέντα για τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής -COM (2011) 567- προς το Ευρωκοινοβούλιο.

Όπως αναφέρεται στο κείμενο, η Κομισιόν «... θα προωθήσει το U-Multirank, ένα νέο εργαλείο κατάταξης και πληροφόρησης βασισμένο στην απόδοση, το οποίο προορίζεται για την κατάταξη των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με το προφίλ, με στόχο τη ριζική βελτίωση της διαφάνειας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με πρώτα αποτελέσματα το 2013. Πέρα από την επικέντρωση στην έρευνα, όπως οι σημερινές κατατάξεις και οι σημερινοί δείκτες απόδοσης, και επιτρέποντας στους χρήστες να δημιουργούν εξατομικευμένες πολυδιάστατες κατατάξεις, αυτό το εργαλείο που θα τυγχάνει ανεξάρτητης διαχείρισης θα ενημερώνει την επιλογή και τη λήψη αποφάσεων από όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης».

Η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (με εξειδικευμένους δείκτες, όπως, για παράδειγμα, η απασχολσι-

μότητα των αποφοίτων), οι επιδόσεις στην έρευνα, η ικανότητα μεταφοράς γνώσεων, η υποστήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης και ο βαθμός διεθνοποίησης αποτελούν τις πέντε διαστάσεις πάνω στις οποίες είναι προσαρμοσμένοι οι δείκτες. Όπως επισημάνει σε σημειώματά του ο καθηγητής Frans van Vught, επικεφαλής της ομάδας εργασίας που δούλεψε το σύστημα για λογαριασμό της Κομισιόν, η αξιολόγηση δεν μπορεί παρά να λαμβάνει υπόψη της τους στόχους που θέτουν τα ίδια τα ιδρύματα για τον εαυτό τους. Στο U-Multirank και στον χάρτη-εργαλείο (U-Map) που στηρίζει το σύστημα, προσθέτει χαρακτηριστικά, δεν «συγκρίνονται μήλα με πορτοκάλια, αλλά μήλα με μήλα», ήτοι θεσμοί με ανάλογους στόχους και γνωστικά αντικείμενα, ενώ ένας από τους βασικούς στόχους είναι η ανάδειξη της πλούσιας διαφορετικότητας που υπάρχει μεταξύ ιδρυμάτων και τμημάτων.

Η οπτική του επικεφαλής του πρότζεκτ καλύπτει τις ορθές αιτιάσεις του προέδρου της ΠΟΣΔΕΠ γύρω από τα εγγενή, εγχώρια προβλήματα που εμποδίζουν την πορεία αναβάθμισης και τη σταθερή συγκρισιμότητα στο παγκόσμιο περιβάλλον των ελληνικών ιδρυμάτων. Τα πράγματα, ωστόσο, θα μπορούσαν να ήταν σαφώς καλύτερα εάν η Ομοσπονδία, ξεφεύγοντας από την εσωστρέφεια που χαρακτήρισε την περασμένη δεκαετία -λες και δεν υπάρχουν στον ευρωπαϊκό χώρο σοβαρές δυνάμεις με παρεμφερείς προσεγγίσεις-, διαμόρφωνε μια στρατηγική σοβαρής και συστηματικής παρουσίας στα δρώμενα. Κάλιο αργά.